Plagiarism Checker X Originality Report

Similarity Found: 23%

Date: Kamis, April 30, 2020
Statistics: 2236 words Plagiarized / 9670 Total words
Remarks: Medium Plagiarism Detected - Your Document needs Selective Improvement.

UKM-YSD CHAIR IN CLIMATE CHANGE INSTITUTE OF CLIMATE CHANGE (IPI) Faculty of Law Universiti Kebangsaan Malaysia PROCEEDINGS OF THE CONFERENCE (TJC) 2017 TUANKU JA'AFAR GOVERNANCE TOWARDS SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS Faculty of Law Universiti Kebangsaan Malaysia 20-23 November 2017 EDITORS HAWATI JANOR RUZIAN MARKOM RAWSHAN ARA BEGUM FARIDAH JALIL RASYIKAH MD KHALID MD.

ANOWAR ZAHID SHUHAIDA HARUN ORGANISED BY CO-ORGANISED BY Editors: Technical Committee: Disclaimer: The authors of individual papers are responsible for technical, content, and linguistic correctness. PUBLISHED BY FACULTY OF LAW Rawshan Ara Begum Noor Hidayu Sukma Salleh Faridah Jalil Nuha Hadaina Mohd Noor Rasyikah Md Khalid Norz 'Ezah Hasan Md.

Anowar Zahid Noor Syahida Shahidan Shuhaida Harun Hawati Janor Ruzian Markom eISBN 978-967-5920-13-4 PROCEEDINGS OF THE TUANKU JA ' AFAR CONFERENCE (TJC) 2017 GOVERNANCE TOWARDS SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS NOVEMBER 21 – 23, 2017 FACULTY OF LAW UNIVERSITI KEBANGSAAN MALAYSIA First Printing 2017 Copyright by Faculty of Law Universiti Kebangsaan Malaysia, 2017 All rights reserved.

No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form, electronics or mechanical including photocopy, recording or any information storage and retrieval system, without permission in writing from the Faculty of Law. Published in Malaysia by Faculty of Law Universiti Kebangsaan Malaysia 43600 UKM Bangi, Selangor Darul Ehsan, Malaysia www.ukm.my/fuu dfuu@ukm.edu.my PREFACE The Tuanku Ja ' afar Conference (TJC) 2017 organised by the Faculty of Law, Universiti Kebangsaan Malaysia (UKM) and

co-organised by the UKM-YSD Chair in Climate Change, UKM-YSD Chair for Sustainable Development: Zero Waste Technology, MPOB-UKM Endowed Chair, Institute for Environment and Development (LESTARI) and CiTRA, UKM. This is the 4th conference of TJC series focusing its overarching theme “ernancetow Sustainable Developm .

We greatly acknowledge the previous three Tuanku Ja ’ afar conferences and their themes -TJC 1/2007: 50 Years of Malaysian Federalism; TJC 2/2010: Corporate Governance and Corporate Social Responsibility; and TJC 3/2012: Academic Entrepreneurship and University Start-ups. By bringing academia, researchers, policy makers and practitioners among multiple disciplines and stakeholders, the TJC 2017 aims to address crucial discussions and challenges towards achieving Sustainable Development Goals (SDGs).

This conference provides an excellent opportunity for all the presenters and participants to meet, discuss and share a broad range of emerging issues in terms of science, technology, economics, social, environmental, justice, policy and governance to achieve sustainable economy, city and community. This conference proceedings include all the accepted papers that were presented (oral/poster) in the TJC 2017 consisting of full paper and abstract.

The papers of the proceedings are divided into four specific themes covering the titles of “Ownershiand for ainable Cy” , “lihange, L Cechnology and Suste Cy” , “ce and Linking Human Right s SDGs” and “ainabl Economy, Banking, Corporate Governance and Social Business ” . We would like to thank all the authors, speakers, participants, reviewers, organising committee members, organising and supporting partners and those who have contributed to make this conference successfully.

We also acknowledge UKM-YSD Chair in Climate Change, UKM-YSD Chair for Sustainable Development: Zero Waste Technology and MPOB-UKM Endowed Chair for sponsoring the publication of the proceedings. We are indeed very happy for the publication of the proceedings of the TJC 2017. We believe this proceedings will contribute to the improvement and further development of intellectual and knowledge in the fields of sustainable development.

Thank you very much! Best regards, Editors November 2017 TABLE OF CONTENTS NO. TITLE & AUTHORS PAGE NUMBERS 1 Heritage Tourism in Malaysia: Its Potential and Sustainability Tengku Shahrizam Tuan Lah Rooshida Merican Abdul Rahim 1 2 Forest of An Outstanding Universal Value: The Case of Malaysian Forests Rasyikah Md Khalid Adzidah Yaakob Siti Sarah Sulaiman Hanim Kamaruddin Mahmud Zuhdi Mohd Nor 16 3 Waterfront Revitalization of Historic Waterfront: A Case Study of Georgetown

Waterfront, Penang Nurbaidura Salim Badaruddin Mohamed 22 4 Challenges in Marketing Heritage Tourism: A Case Study at The Historical Town of Malacca Nur Saibah Ismail Nor Zafir Md Salleh Abu Bakar Abdul Hamid Noor Hazarina Hashim Siti Zaleha Omain Norhalimah Idris 23 5 Issues in the Protection of Cultural Heritage in Iraq Aya Ali Hussein Rasyikah Khalid 31 6 SDG 3 Landscape in Sub-Sahara Africa and Implementation Challenges Sharifa Ezat Wan Puteh Umar Ibrahim 41 7 Conservation of Biodiversity in Sub Sahara Africa: Prospecting for Genetic Resources and Traditional Knowledge Regulation in Ethiopia Zinatul Ashiqin Zainol Abdussalam Mikail 53 8 Farmeio Sw of Malaa Faghts teed under The Plant Variety Protection Murshamshul Kamariah Musa Zuhairah Ariff Abd Ghadas 62 9 A Survey on Perceptions of Legal and Non Legal Factors Affecting Sustainable Solid Waste Management in Malaysia Intan Nadia Ghulam Khan Wan Siti Adibah Wan Zulkifli Mohd Nopiah 63 10 Indicators for Sustainable Development: Understanding the Criteria for a Successful Sustainability Relevant to Environmental Law in Malaysia Maizatun Mustafa 73 11 Model Perkembangan Undang-Undang Buruh Australia: Panduan untuk Malaysia Nazruzila Razniza Mohd Nadzri Kamal Halili Hassan 90 12 Kemalangan di Tapak Bina di Malaysia Kamal Halili Hassan Nor Hasliza Mat Hasan 103 13 Performance Implications of Employee Innovative Work Behaviour in The Service Firms: The Role of Intrinsic Motivation (A Systematic Review) Emeka Nwobia Iheanacho 113 14 Meningkatkan Kesedaran Budaya Selamat di Tempat Kerja Melalui Program Tanggung Jawab Sosial Korporat Heryanty Hassan Rooshida Merican Abdul Rahim Aishah Bidin 124 15 Cer Retention tysia's Amusemnt r Annie Yong Ing Ing Wong Teck Keong 126 16 Shared Prosperity: The Relevance of Islamic Pillars of Sustainable Development Nor Hazila Ismail 135 17 A Comparative Analysis of Sustainable Development Goals with Islamic Law Sohaib Mukhtar Sufian Jusoh 136 18 Human Development and Poverty Reduction Maizura Md Isa Mohamed Eskandar Shah Mohd Rasid 145 19 Hubungan Teknologi Hijau dan Alam Sekitar menurut Perspektif Islam Norizan Hassan Hussin Salamon Hasimah Abdul Rahman 146 20 Confronting The So-Called Inevitable Conflict Between Islam And Human R PLeDisae" Is The Wy To Shahrul Mizan Ismail 156 21 Perundangan Anti-Gangguan Selingkuh di Indonesia: Satu Cabaran Pelaksanaan ke atas Pegawai Negeri Sipil Haerani Mustari Rohani Abdul Rahim Farhana Abd Samad 168 22 LGBT dalam kalangan Rakyat Malaysia dan Cabaran Perundangan Ahmad Nur Amsyar Bin Zainal Rohani Abdul Rahim Fieza Fazlin Binti Fandi Mohd Fadhly Bin Yaccob 178 23 Persetujuan Bersama Penceraian Secara Talak: Isu dan Kebijaksanaan Hakim Mahkamah Syariah Ayub Yazid Rohani Abdul Rahim Haerani Mustari 195 24 Wali Enggan dan Hak Anak Perempuan terhadap Perkahwinan: Perspektif Gender dan Syariah di Malaysia Mohd Shamikhairul Fadlly Samsudin Rohani Abdul Rahim Haerani Mustari Hanafi Arief 209 25 Polemik Transeksual di Malaysia: Konflik Perundangan dan Penyelesaian Muhammad Amin Nasrin Mohd Zuki Rohani Abdul Rahim Fieza Fazlin Fandi Mohd Fadhly Yaccob 223 26 Issues of Security: The Challenges to The Tourism Industry in

Malaysia and United Kingdom Natrah Fareha Rahmat Rooshida Merican Abdul Rahim 234 27 Prioritise SDGs (Sustainable Development Goals) in Southeast Asia Region: A Conceptual Overview of Regime Sustainability and National Development Raymond Ling Leh Bin Aye Aye Khin 244 28 Sustainable Development Goals: Legally Realistic or Overambitious towards The Development of The Nations? Saidatul Nadia Abd Aziz Salawati Mat Basir 262 29 Dynamic Growth of Forest Governance in Peninsular Malaysia Adzidah Yaakob 273 30 The Impact of Tourism Industry towards Environmental Protection: A Comparative Analysis in View of Malaysia and United Kingdom Nurhasmanita Abdul Manap Rooshida Merican Abdul Rahim Merican 289 31 Meningkatkan Keberkesanan EIA di Malaysia Melalui Kaedah Pengulasan EIA secara Sistematik dalam Aspek Kajian Hakisan Tanah dan Sedimentasi Abdul Rahman Mahmud Zaini Sakawi Khairul Nizam Abdul Maulud 313 32 Right to Development under SDGs: Malaysia's Development Challenges Salawati Mat Basir Saidatul Nadia Abdul Aziz 322 33 Legal Issues and Challenges in Regulating Rights to Wayleave in Malaysia Siti Sarah Sulaiman Rasyikah Ab Khalid Nur Hamizah Aminudin 330 34 The Separation of Solid Waste at Source among Households for Sustainable Solid Waste Management under The Solid Waste and Public Cleansing Management Act 2007 (ACT 672): An Overview Intan Nadia Ghulam Khan Wan Siti Adibah Wan Dahalan Zulkifli Mohd Nopiah 337 35 Achieving Goal 16 of the Sustainable Development Goals and the Effects of A Constitutional Environmental Provision for Malaysia Sarah Tan Yen Ling 346 36 Diversified Method in Teaching and Learning Muamalat towards Sustainable Legal Education in Islamic Finance Asma Hakimah Ab Halim Ahmad Azam Mohd Shariff Nur Khalidah Dahlan Fatimah Yusro Hashim Ruzian Markom 361 37 Exon of Engliers' Undgs ractif Communicative Language Teaching (CLT) at Pre-university Level of Islamic Tertiary Educational Organization Jamilah Maflah Alharbi Abdulmajid Mohammed Aldaba 367 38 Tools in Creating Ownership in Moving Towards the SDGs Wan Nn ohamad 378 39 Pendidikan Undang-undang sebagai Mekanisme Pencegahan Jenayah dalam Kalangan Pelajar Sekolah Menengah di Malaysia Mohd Zamre Mohd Zahir Tengku Noor Azira Tengku Zainudin Ramalinggam Rajamanickam Ahmad Azam Mohd Shariff Zainunnisaa Abd Rahman Muhammad Hatta 379 40 Sini's ProgrAchievinD Conceptual Framework Khai Ern Lee Mazlin Mokhtar Mohamad Muhyiddin Hassan 392 41 Effect of Impregnation Activated Carbon on Carbon Dioxide Adsorption Performance Cheah Yong Jun Muhammad Zhaahir Sidek Mohd Shahbudin Mastar @ Masdar 404 42 Methane Generation by The Co-Digestion of Municipal Solid Waste Organic Fractions and Leachate Nur Ezrina Zulkepli Zarina Ab.

Muis Haslenda Hashima Nik Azmi Nik Mahmood 418 43 Implications of Chemical Regulations for Engineered Nano-Scale Substance Muhammad Nizam Awang 419 44 Feasibility Study of Single Stage and Integrated Disinfection System for Sewage Effluent Reclamation Noorini Izzati Mohamad Mazuki Teow Yeit Haan Abdul Wahab Mohammad

420 45 The Adsorption of Hydrogen Sulphide Technology via Novel Adsorbent Development Nurul Noramelya Zulkefli Mohd Shahbudin Masdar Wan Roslam Wan Isahak Jamaliah Jahim Edy Herianto Majlan Syahril Anuar Md Rejab Chew Chien Lye 436 46 Comparative Study for Lake Water Remediation: Chemical Coagulation and Electrocoagulation Teow Yeit Haan Chua Siew Fen Muhammad Faizal Radzi Uwendiran Ganasen 461 471 48 Enhanced Electrical Conductivity of Polymeric Membrane by Blending Hybrid Graphene Oxide and Multi-Walled Carbon Nanotubes Ho Kah Chun Teow Yeit Haan 472 49 Synthesis and Characterization of ZnO-decorated GO Nanocomposite Material with Different ZnO Loading Through Sol-Gel Method N 'Adil Teow Yeit Haan Abdul Wahab Mohammad 483 50 Integrated Palm Oil Mill Effluent Treatment and CO2 Capture By Native Microalgae; Scenedesmus sp. And Chlorella sp. Harizah Bajunaid Hariz Mohd Sobri Takriff Muneer M.

Ba-Abbad Nazlina Haiza Mohd Yasin Noor Irma Nazashida Mohd Hakim 494 510 52 Sustainable Palm Oil Mill Effluent (POME) Based Graphene Composite Adsorbent for Aerobic POME Treatment Wan Nur Athirah Wan Mohammad Hamdan Teow Yeit Haan Abdul Wahab Mohammad 525 47 The Impact of High Environmental Temperature on Branchial Ammonia Excretion Efficiency between Euryhaline and Stenohaline Teleost Hon Jung Liew Yusnita A Thalib Ros Suhaida Razali Sharifah Rahmah Mazlan Abd Ghaffar Mohd Azmi Ambak 51 Modelling and Simulation of Mass Transport in Direct Ethanol Fuel Cell (DEFCs): An Overview Adam Mohd Izhan Noor Azam Mohd Shahbudin Masdar Masli Irwan Rosli Siti Kartom Kamarudin 53 Predicting muscle activity of lower leg according to joint angle measurement in a simulated condition Nor Kamaliana Khamis, Deros, B.M. Schramm, D.,

Koppers, M. Maas, N. Nuawi, M.Z 534 54 Reduction Potential through Clean Development Mechanism (CDM) in Malaysia Khayruzzaman Rawshan Ara Begum Nor Ghani Md Nor Sharifah Mastura Syed Abdullah 541 55 Evidence of Energy Consumption lead Climate Change in Malaysia Yogambigai Rajamoorthy Ooi Bee Chen Subramaniam Munusamy 552 56 Automatic Computation Approach for Measuring the Shoreline Changes Siti Norsakinah Selamat Khairul Nizam Abdul Maulud Othman Jaafar 564 57 Climate Change Reconstruction using Corals Skeleton from Pulau Tenggol Gan Min Chong Lee Jen Nie Jani Thuaibah Isa Tanzil 571 58 Climate Change Mitigation Options in the Forestry Sector of Malaysia Asif Raihan Rawshan Ara Begum Mohd Nizam Mohd Said Sharifah Mastura Syed Abdullah 572 59 Detection of Shoreline Changes Using UAV Approach Abdul Aziz Ab Rahman Khairul Nizam Abdul Maulud Othman Jaafar 585 60 Linkages between Economic Coastal Vulnerability, Climate Change Adaptation and Sustainable Coastal Management Md.

Mahfuzul Islam Rawshan Ara Begum A. Aldrie Amir 597 61 The Study of Hydrodynamic

Parameters Model for Selangor Coastal Area Muhammad Afiq Ibrahim Khairul Nizam Abdul Maulud Fazly Amri Mohd Nor Aslinda Awang 598 62 Recognition of Local Authority for Better Management of Drinking Water at Langat River Basin, Malaysia Minhaz Farid Ahmed Mazlin Bin Mokhtar 606 63 Climate Change, Socio-Economic Impacts and Potential Adaptation Measures in Malaysia Mohd Khairul Zainal Rawshan Ara Begum Norlida Hanim Mohd Salleh Khairul Nizam Abdul Maulud 625 64 Climate Change Awareness and Adaptations Among the Farming and Animal Rearing Communities of the Central Sokoto Close-Settle Zone, North-Western Nigeria Abubakar Magaji Jibrillah Mokhtar Jaafar Lam Kuok Choy 638 65 Reducing Carbon Dioxide Emissions from the Malaysian Power: Current Issues and Future Directions Kazeem Alasinrin Babatunde Fathin Faizah Said Rawshan Ara Begum 651 66 Assessing the Impact of the Sea Level Rise at Batu Pahat, Johor Fazly Amri Mohd Khairul Nizam Abdul Maulud Yannie Anak Benson Mohd Radzi Abdul Hamid 668 67 Juvenile Justice Reforms: A Comparison between Bangladesh and Malaysia Nahid Ferdousi 680 68 Interviewing Child Witnesses of Child Sexual Abuse Cases Tan Geok Mooi Noor Aziah Mohd Awal 681 69 Pemulihan Berasaskan Keluarga Terapi Jaringan Kerja Pelbagai Jenis Perkhidmatan oleh Pelbagai Sektor Masyarakat (MST) untuk Kanak-kanak yang Terlibat dengan Jenayah di Malaysia Jal Zabdi Mohd Yusoff Siti Balqis Mohd Azam 694 Siti Hajar Abu Bakar Zulazhar Tahir Noralina Omar Wirdati Radzi Nawi Abdullah 70 Implikasi Pemelukan Islam dan Hak Mualaf di Sisi Perlembagaan Persekutuan dari Sudut Matlamat Pembangunan Lestari Nurhafilah Musa Faridah Jalil 702 71 Hak dan Tanggungjawab Kanak-Kanak Menurut Islam: Satu Pengenalan Ringkas Redwan Yasin 715 72 Semakan Dasar Wanita Kelantan: Penambahbaikan Pelaksanaan ke arah Mencapai Matlamat Pembangunan Mapan Nurhafilah Musa Nurul Akma Sheikh Muhd Amin Asmak Husin 722 73 Mixed-Orientation Marriages: An Analysis on Heterosexual Wife Legal Redress in Malaysia Hanis Nabihah Hizamul-Din Rohani Abdul Rahim Fieza Fazlin Fandi Mohd Fadhly Yaccob Annalisa Yahanan 735 74 Annotation of International Best Practices in Combating Violence Against Women Mohammed Amin Umar Mohammed Iqbal Abdulwahab Najibah Muhammed Zain Ramizah Wan Muhammad 749 75 Jaminan Hak Wanita dalam Perkahwinan menurut Undang-undang Islam: Kes Mafqud Multazimah Rafie Rohani Abdul Rahim Mohd Fadhly Yaccob Herlina Makanah 750 76 Gangguan Orang Ketiga: Cabaran kepada Institusi Kekeluargaan dan Perundangan Malaysia Farhana Abd Samad Rohani Abdul Rahim Haerani Mustari 759 77 Prison Vocational Labour under Mandela Rules and Nigerian Prison Laws: A Comparative Study Ibrahim Danjuma Rohaida Nordin Mohd Munzil Muhamad 772 78 A Critical Review of the Anti-Terrorism Laws and Their Enforcement in Pakistan Muhammad Imran Rohaida Nordin 781 79 Community-Based Corrections as Tools for Crime Control and Prevention for SD in Nigeria Suleiman Adamu 795 80 Kajian Perbandingan antara Undang-undang Keterangan Mahkamah Syariah dan Akta Keterangan 1950 dalam Konteks Kaedah Pembuktian dan Hukum Syarak Suhaizad Saifuddin Ruzian Markom

Mohd Munzil Muhamad 803 81 Amalan Bodong dan Hak Penentuan Kendiri: Kajian Kes Indigenous Cultural Communities dan Indigenous Peoples di Kalinga, Filipina Muhamad Sayuti Hassan @ Yahya Rohaida Nordin 804 82 Modern Means of Collecting Evidence in Criminal Investigation: Implications on the Privacy of Accused Person in Malaysia Kamal Halili Hassan Adam Abdelhameed Noorfajri Ismail 814 83 The International Law on The Rights of Indigenous Peoples in Land and Resources: Its Influence on The Malaysian Laws and Policy Izawati Wook 828 84 Sustainable Development Goals and The Right to Legal Identity: Mapping the Gaps in the Framework of Policy and Law on Birth Registration in Malaysia and Proposals for Reform and Improvement Rodziana Mohamed Razali 839 85 Federalism Concepts and Issues in Managing The Malaysian Water Sector Rasyikah Khalid Suhaimi Ab Rahman 840 86 Pemerkasaan Mahkamah Syariah dalam Pentadbiran Harta Pusaka Orang Islam di Malaysia Suhaimi Ab Rahman Rasyikah Md Khalid 851 Adilah Abdul Razak Abu Bakar Jaafar 87 An Evaluation of Recruitment System of Constitutional Court Judges in Indonesia Iwan Satriawan Nanik Prasetyoningsih Mufida Haulah Ramrainy 865 88 Prinsip Tadbir Urus yang Baik dalam Kerangka Perlembagaan Persekutuan Wan Ahmad Fauzi Wan Husain Anisah Che Ngah Mohamed Anwar Omardin 879 89 Bumiputra Privileges: Affirmative Action Or Racial Discrimination? Shahrul Mizan Ismail Nur Amalina Khalil 891 90 Employment and Protection of Low-Skilled Migrant Workers in Malaysia and Thailand: Linking Labour Migration and Sustainable Developments Goals Usanee Aimsiranun Saidatul Nadia Abd Aziz 901 91 The Right to Health: Discriminatory Treatment against Migrant Workers in Malaysia Rohaida Nordin Muhammad Faliq Abd Razak 911 92 Satu Kefahaman dari Sudut Undang-undang Berhubung Arahan Do Not Resuscitate (DNR) di Hospital-hospital di Malaysia Mohd Zamre Mohd Zahir Tg Noor Azira Tg Zainudin Haniwarda Yaakob Ramalinggam Rajamanickam Husyairi Harunarashid Ahmad Azam Mohd Shariff Zainunnisaa Abd Rahman Muhammad Hatta 924 93 Consumers' Basic Right to Housing: The Role of Institutional Frameworks in Malaysia Rahmah Ismail Zeti Zuryani Mohd Zakuan Sakina Shaik Ahmad Yusoff Suzanna Mohamed Isa Nazura Abdul Manap 936 94 Analisis Model Pencegahan Kematian Berulang Oleh Koroner Untuk Keseimbangan Sistem Keadilan Jenayah Noorfajri Ismail 943 95 Islamic Conception of Good Faith for International Commercial Transaction Yaser Farmani Anowar Zahid 960 96 A Mission with a Clear Vision: Eliminating the Problems of Public Policy in the Contracts Act 1950 Kho Feng Ming 961 97 Intervensi Perundangan dalam Pengecualian Liabiliti bagi Kontrak Pengguna Di Malaysia Farhah Abdullah Sakina Shaik Ahmad Yusoff 971 98 Liabiliti Pra-Kontrak: Pendekatan Undang-undang Kontrak Jerman Sebagai Panduan Mohd Azizie Abdul Aziz Sakina Shaik Ahmad Yusoff 979 99 Responsibility to Protect Human Rights of Oil and Gas (O&G) Companies: The Case of Shell Ma Khalthum Ishak Rohaida Nordin Abdul Muqsith Ahmad 990 100 How Logistics Investment Arrangement is a Key Concern to China-Pakistan Economic Corridor (CPEC)? A Legal and Policy Analysis of CPEC Logistics Investment Model and Future Challenges for Pakistan

Rao Qasim Idrees Rohimi Shapiee Luo Hanwei 1001 101 Competition Law: Cartel Exemptions in Malaysia and Singapore Angayar Kanni Ramaiah Safinaz Mohd Hussein 1014 102 Food Security Implementation in ASEAN: Towards Sustainable Food Trade and Food Market within the ASEAN Economic Community Mursyida Abdul Rahman Haniff Ahamat 1026 103 The Need for a Universal Model Agreement under International Law Commission (ILC) for Development of Shared Petroleum Resources Ahmad Kashfi Wan Siti Adibah 1039 104 Inclusive Sustainable Economic Growth: The Review on An Economic Impact of Tourism in Malaysia and the Australia Norfaeeza Md Sarif Rooshida Merican Abdul Rahim 1053 105 Sustainable Tourism: An Overview of Poverty Reduction in Relation to Tourism in Malaysia and the United Kingdom Nurul Farhana Khalid Rooshida Merican Abdul Rahim 1075 106 Consumer Rights Act 2015 (United Kingdom): Is It A Good Model in Protecting Banking Consumers from Unfair Terms in Islamic Banking Consumer Contracts in Malaysia? Noor Mahinar Abu Bakar Norhashimah Mohd Yasin 1094 107 Consumer Remedies toward Sustainable Development Ong Tze Chin Sakina Shaik Ahmad Yusoff 1108 108 Cause-Related Marketing: Will Religious Consumers Buy? Suzana Md-Samsudi 1114 109 Sustainable Certifications and Financial Profitability: An Analysis on Palm Oil Companies in Malaysia S. Shahida Hafizuddin-Syah B.AM Siti Hanisah Fuad 1124 110 Perubahan Makroekonomi, Persaingan Harga Barang Pengganti dan Eksport Sawit Malaysia Abdullah Khairi Mohd Asri Aisyah Abdul Rahman Hawati Janor 1136 111 Pembingkaian Isu Kelapa Sawit: Suatu Kajian Terhadap Akhbar di Malaysia Sabariah Mohamed Salleh Nazra Aliff Nazri 1153 112 Revisiting Relationship Between Malaysian Stock Market Index and Selected Macroeconomic Variables Using Asymmetric Cointegration Hakimah Nur Ahmad Hamidi Norlin Khalid 1154 113 Alternative Dispute Resolution in Islam for Islamic Finance Problem in Malaysia Nur Khalidah Dahlan Mohd.

Rizal Palil 1162 114 The Impact of Information Technology in the Nigerian Banking Sector: A Conceptual Review Usman Ibrahim Zwal 1173 115 Juristic Debate on the Tradability of Sukuk in Secondary Market Yusuf Sani Abubakar Anowar Zahid Ahamad Faosiy Ogunbado 1182 116 A Descriptive Analysis of the Legal and Regulatory Framework of Sukuk in the Kingdom of Saudi Arabia Abdullah Daidan Al-Harbi Suhaimi Ab Rahman 1188 117 The Roles of Money Deposit Banks in Financing Small and Medium Enterprises in Nigeria Alhaji Kawugana 1203 118 “Undery”: Pf Undan -undang Percukaian di Malaysia dan ” Muhammad Afiq Ahmad Tajuddin Annalisa Yahanan Agus Trisaka Rohani Abdul Rahim 1221 119 Is Price Fixing Agreement A Per Se Competition Infringement in Malaysia? Angayar Kanni Ramaiah Safinaz Mohd Hussein 1232 120 The Implementation of Agency Principles in Branchless Banking Services Budi Santoso Sartika Nanda Lestari 1233 121 The Legal Structure of Competition Compliance to Affirm Competition Law in Indonesia Iwan Satriawan Paramita Prananingtyas Irawati 1244 122 Whistleblowing and Corporate Governance: When Silence is Not Always

Golden Hazlina Shaik Md Noor Alam 1255 123 The Legal Perspective of Tax Evasion and Tax Avoidance in Nigeria Ahmad Aliyua Mu'azu Abdullaw 1265 379 Proceedings of The Tuanku Ja ' afar Conference (TJC) 2017 Governance Towards Sustainable Development Goals ____ PENDIDIKAN UNDANG-UNDANG SEBAGAI MEKANISME PENCEGAHAN JENAYAH DALAM KALANGAN PELAJAR SEKOLAH MENENGAH DI MALAYSIA MOHD ZAMRE MOHD ZAHIR, TENGKU NOOR AZIRA TENGKU ZAINUDIN, RAMALINGGAM RAJAMANICKAM, AHMAD AZAM MOHD SHARIFF, ZAINUNNISAA ABD RAHMAN Universiti Kebangsaan Malaysia MUHAMMAD HATTA Universitas Malikussaleh ABSTRAK Terdapat bukti jelas bahawa strategi pencegahan jenayah bukan sahaja mencegah jenayah, malah menggalakkan keterjaminan keselamatan masyarakat selain menyumbang kepada pembangunan mampan dalam negara.

Penglibatan pelajar sekolah menengah di Malaysia dalam aktiviti jenayah seperti jenayah mencuri, membuli, merogol, melakukan pecah rumah dan merompak yang kian meningkat menyebabkan masalah ini dianggap sebagai satu virus yang memberi kesan kepada masyarakat secara keseluruhannya. Oleh itu, artikel ini bertujuan untuk menganalisis isu pendidikan undang-undang sebagai mekanisme pencegahan jenayah.

Artikel ini menggunakan kaedah kualitatif dalam meneroka isu-isu yang berkaitan dengan undang-undang sebagai mekanisme pencegahan jenayah bagi mencegah penglibatan pelajar sekolah menengah di Malaysia dalam aktiviti jenayah. Adalah dicadangkan bahawa pendidikan undang-undang boleh menjadi suatu mekanisme yang berkesan dalam mencegah berlakunya aktiviti-aktiviti jenayah.

Pencegahan jenayah secara berkesan dan bertanggungjawab akan meningkatkan kualiti hidup semua rakyat. Walau bagaimanapun, pencegahan jenayah memerlukan perubahan yang lebih berkesan dan telus dan ini memerlukan keterlibatan yang aktif daripada kerajaan dan lain-lain institusi, organisasi dan komuniti. Kata kunci: pendidikan undang-undang, pencegahan jenayah, undang-undang jenayah, sekolah menengah di Malaysia.

ABSTRACT There is clear evidence that crime prevention strategies not only prevent crime, but it can also promote the safety of society as well as contribute to sustainable development of the country. The involvement of high school students in criminal activities in Malaysia such as theft, bully, rape and robbery have led to the problem being regarded as a virus that is affecting the public as a whole. Therefore, this article aims to analyze the issue of legal education as a crime prevention mechanism.

This article uses qualitative method in exploring issues relating to law as a crime

prevention mechanism in preventing the involvement of secondary school students in criminal activities. It is submitted that legal education can be an effective mechanism in 39 380 Proceedings of The Tuanku Ja ' afar Conference (TJC) 2017 Governance Towards Sustainable Development Goals

---

preventing criminal activities.

However, the prevention of crime requires an effective and transparent transformation involving the active participation from the government and other relevant institutions, organizations, and communities. Keywords: legal education, crime prevention, criminal law, secondary school in Malaysia. DEFINISI JENAYAH Secara umum, jenayah bermaksud perbuatan atau apa-apa kesalahan yang membahayakan masyarakat (Mohd Reduan Aslie 2009).

Menurut Concklin, jenayah biasanya berlaku apabila wujudnya niat untuk melakukan jenayah (John E. Conklin 1986). Jenayah yang dilakukan oleh seseorang itu tertakluk kepada undang-undang untuk menentukan hukumannya. Catatan beliau menerusi bukunya, Criminology menyatakan seperti berikut: Crime is behavior that subject to legally define punishment.

Indeed, some sociologists have claimed that is the punish ability of an act which defines a given behavior as a crime. Crime usually involves criminal intent, the willed desire to commit an act that violates the criminal law (John E. Conklin 1986). Tun Salleh Abas berpendapat bahawa jenayah merupakan kesalahan yang dilakukan oleh seseorang dengan niat hendak melakukan kesalahan (Tun Salleh Abas 1980).

Takrifan yang dibuat oleh Tun Salleh Abas berbeza dengan Conklin. Ini kerana Tun Salleh Abas mengaitkan jenayah dengan niat untuk melakukan kesalahan berbeza dengan Concklin yang menyatakan jenayah biasanya melibatkan niat untuk melakukan jenayah dan tidak semestinya niat untuk melakukan jenayah perlu ada pada setiap keadaan. Takrifan Tun Salleh Abas menekankan perkataan melakukan kesalahan.

Persoalannya di sini adakah semua kesalahan ialah jenayah? Contohnya, disebabkan melakukan kesalahan itu, orang yang bertanggungjawab boleh dihukum dengan balasan penjara, denda, diseksa atau dihukum mati (Kanun Keseksaan Malaysia (Akta 574)). Kesalahan yang dimaksudkan di sini ialah kesalahan yang bersifat jenayah seperti mencuri, merompak, membunuh dan sebagainya yang dianggap salah di sisi undang-undang jenayah.

Jenayah ialah sesuatu yang dikenal pasti oleh kerajaan sebagai kesalahan jenayah iaitu

apabila ia ditulis dalam undang-undang jenayah dan pelaku akan menghadapi hukuman spesifik (R. White dan F. Haines 2000). Terdapat satu ungkapan dalam undang-undang jenayah yang berbunyi “actus fecit nisi rea” (Francis Bowes Sayre 1932). Ia bermaksud sesuatu perbuatan seseorang (actus rea) tidak boleh menjadikannya bersalah kecuali mempunyai niat yang salah (mens rea) iaitu terdapat dalam undang-undang jenayah bagi menentukan sama ada perbuatan seseorang merupakan suatu kesalahan atau tidak (Francis Bowes Sayre 1932).

Dalam kes Brend v Wood [1946] 175 LT 306, diputuskan bahawa mahkamah tidak boleh menyatakan seseorang itu bersalah melakukan jenayah kecuali orang itu mempunyai niat untuk melakukan jenayah tersebut. Ini bermakna perbuatan sahaja tidak mencukupi melainkan perbuatan tersebut disertakan dengan niat untuk melakukan jenayah yang perlu dibuktikan jika seseorang itu disabitkan dengan sesuatu jenayah.

Dalam usaha untuk mensabitkan seseorang bagi kesalahan jenayah, peraturan umum ialah mens rea dan actus rea perlu dibuktikan (Mei Hui Low 2017). Walau bagaimanapun, terdapat pengecualian bagi kes-kes yang jatuh di bawah maksud liabiliti ketat (strict liability). Kesalahan liabiliti ketat tidak mensyaratkan mens rea dipenuhi. Ia mensyaratkan actus rea sahaja mencukupi untuk sabitan kes (Mei Hui Low 2017).

Ini bertepatan dengan takrifan yang dinyatakan oleh Conklin bahawa tidak semua perlakuan jenayah memerlukan niat. Hanya pada kebiasaan sahaja tindakan melakukan jenayah dibuktikan dengan niat. Liabiliti ketat hanya terpakai bagi kesalahan-kesalahan tertentu sahaja yang melibatkan melibatkan aspek kepentingan awam.

Sesuatu kesalahan itu menjadi liabiliti ketat apabila ia bertentangan dengan hak masyarakat dan ketenteraman awam seperti berlakunya vendalisme di sekolah, melakukan kesalahan seperti memandu laju melebihi had kelajuan yang telah ditetapkan 381 Proceedings of The Tuanku Ja ’ afar Conference (TJC) 2017 Governance Towards Sustainable Development Goals
____ serta menunggang motosikal tidak memakai topi keledar keselamatan atau tidak membawa lessen. Dalam kes-kes begini, pelajar yang terlibat boleh disabitkan bersalah walaupun tidak wujud elemen mens rea atau berniat jahat.

Dalam kes Mohd Ibrahim v Public Prosecutor [1963] 1 MLJ 289, perayu ditahan dan dituduh di bawah Seksyen 293 Kanun Keseksaan kerana menjual buku “Tropic Cancer” dan beliau telah memberi alasan bahawa beliau tidak mampu berbahasa Inggeris dan mengetahui buku itu adalah lucah. Perayu telah menjual 35 buah buku tersebut. Hakim memutuskan bahawa rayuan ditolak kerana buku itu adalah lucah walaupun dia tidak

mengetahuinya.

Kes ini menunjukkan liabiliti ketat digunakan oleh Hakim tersebut dalam memutuskan kes. Di samping itu, liabiliti ketat memudahkan tanggungjawab polis dan pendakwa raya dalam menentukan mens rea bagi sesuatu kesalahan jenayah. Sebagai contoh, dalam situasi pegawai penguat kuasa kerajaan tempatan menyaman seseorang pemilik kereta kerana tidak meletakkan kereta di dalam petak parkir yang sepatutnya. Dalam kes ini, pemilik kereta tersebut boleh disaman tanpa melihat kepada mens rea pemilik kereta itu.

Liabiliti ketat juga dapat memudahkan proses pendakwaan di mahkamah. Ini kerana pendakwa raya tidak perlu membuktikan kewujudan elemen niat jahat pada tertuduh. Ini dapat dilihat dalam kes Public Prosecutor v Darmalingam [1987] 2 MLJ 519, apabila tertuduh didapati bersalah kerana memiliki 9.39 gram heroin di bawah Seksyen 12(2) Akta Dadah Berbahaya 1952 dan dihukum penjara lima tahun dan enam kali sebatan.

Pendakwa raya merayu terhadap hukuman itu dan berpendapat bahawa hukuman tersebut tidak memadai kerana kesalahan tersebut amat berat dan berbahaya kepada kepentingan awam. Mahkamah memutuskan hukuman dinaikkan kepada 10 tahun penjara dan 12 sebatan. PENCEGAHAN JENAYAH Jenayah dicegah menjsemakin an ah baik mengubati" pr perubatan amat sinonim untuk diterima pakai dalam situasi mencegah dan menangani jenayah (Mohd Reduan Aslie 2009). Pencegahan jenayah merupakan suatu keperluan kerana pihak polis tidak mampu bertindak sendirian untuk mencegah jenayah.

Ini disebabkan pihak polis mempunyai tanggungjawab lain seperti menjaga keselamatan dan keamanan negara. Oleh sebab bilangan keanggotaan polis yang terhad, mereka tidak mampu untuk menangani jumlah jenayah yang ada di setiap tempat termasuklah di sekolah-sekolah. Oleh hal yang demikian, masyarakatlah yang menjadi tulang belakang dalam membantu pihak polis selaku mata dan telinga dalam melaporkan jenayah yang berlaku.

Dengan sumber kewangan yang terhad, pihak polis tidak boleh bergantung pada tindak balas tradisional kepada jenayah, di mana pihak polis bertanggungjawab secara mutlak bagi pengurangan jenayah (Pelan Hala Tuju Program Transformasi Kerajaan). Meskipun polis memang mempunyai peranan penting dalam hubungan ini, suatu pendekatan baharu masih diperlukan.

Pihak polis seharusnya secara aktif melibatkan semua agensi dalam sistem keadilan jenayah. Penting sekali, pendekatan baharu ini perlu juga lebih berasaskan penyertaan

masyarakat dalam pengurangan jenayah. Ia perlu dilakukan secara telus, agar masyarakat menyaksikan sendiri kejayaan bersama pihak polis dalam mengurangkan berlakunya jenayah (Pelan Hala Tuju Program Transformasi Kerajaan).

Kajian pihak polis menunjukkan bahawa lebih 80% jenayah terutamanya yang melibatkan jenayah harta benda boleh dicegah sekiranya langkah-langkah pencegahan diambil secara bersungguh-sungguh (Mohd Reduan Aslie 2009). Langkah-langkah pencegahan seperti penglibatan masyarakat umum dalam melaporkan jenayah yang berlaku kepada pihak polis secara langsung adalah digalakkan.

Malah, langkah-langkah pencegahan berbentuk pendidikan undang-undang turut mampu mencakna kesedaran tentang jenayah dan seterusnya mampu menangani jenayah yang akan berlaku daripada terus menjadi parah. Kegiatan jenayah menyebabkan insan kehilangan nyawa, kecederaan pada tubuh badan, kehilangan dan kerugian dari segi wang ringgit, harta benda, maruah malah mampu mencetuskan konflik dalam instutusi kekeluargaan dan masyarakat amnya.

Jenayah juga boleh menjejaskan keselamatan, kestabilan dan keharmonian institusi sosial sesebuah negara. Ini kerana negara yang terkenal dengan kadar jenayah yang tinggi mampu menakutkan para pelabur dari dalam mahupun luar negara untuk datang melabur (Mohd Reduan Aslie 2009). Ini sekali gus akan menjejaskan ekonomi negara berkenaan.

Dapatan daripada rekod Mahkamah Tinggi (Bahagian Jenayah) Kuala Lumpur jelas menunjukkan bahawa terdapat rekod indeks kes yang dicatatkan setiap tahun berhubung jenayah yang dilakukan oleh pesalah kanak-kanak (ini termasuk juga pesalah daripada kalangan pelajar sekolah menengah) (Mahkamah Tinggi (Bahagian Jenayah) Kuala Lumpur 2013-2016).

Bagi kanak-kanak yang berumur 10 tahun ke bawah mereka tidak terikat dengan liabiliti undang-undang seperti mana yang diperuntukkan dalam Seksyen 82 Kanun Keseksaan (Akta 574) (Seksyen 2 (1), Akta Kanak-kanak 2001 (Akta 611)). Manakala, menurut Kamus Black's Diction , kanak-kanak menurut common law ialah seseorang yang belum mencapai umur 14 tahun walaupun umur tersebut kini berbeza daripada satu bidang kuasa ke bidang kuasa yang lain (Bryan A. Garner 1999; Anita Abdul Rahim 2014).

Kanun Keseksaan dan Akta Kanak-kanak 2001 mentadbir perbuatan jenayah yang

dilakukan oleh mereka yang berumur antara 12 hingga 18 tahun di Malaysia (Anita Abdul Rahim, Tengku Noor Azira Tengku Zainudin & Ramalinggam Rajamanickam 2014). Jumlah kes rayuan jenayah (Kod 41 iaitu rayuan daripada Mahkamah Majistret) yang melibatkan pesalah kanak-kanak adalah seperti rajah berikut:- Rajah 1: Rekod Indeks Jenayah Pesalah Kanak-kanak berdasarkan Mahkamah Tinggi (Bahagian Jenayah) Kuala Lumpur.

Tahun Kes berdaftar Kes Selesai Kes Tertunggak 2013 9 9 0 2014 6 6 0 2015 9 9 0 Setakat 31 Julai 2016 2 1 1 Jumlah Keseluruhan 26 25 1 Rajah di atas menunjukkan jumlah kes berdaftar bagi rekod tahun 2013 hingga 31 Julai 2016. Kadar kes yang berdaftar paling tinggi adalah pada tahun 2013 dan 2015 iaitu sembilan kes berdaftar dan kesemuanya telah selesai.

Jumlah kes tertunggak bagi tahun 20 13 hingga 2015 adalah sifar manakala satu kes setakat 31 Julai 2016. Jumlah ini hanya bagi kawasan yang didaftarkan di Kuala Lumpur dan ia sangat membimbangkan. PENCEGAHAN JENAYAH MELALUI PENDIDIKAN UNDANG-UNDANG Kenakalan atau kejahatan kanak-kanak telah lama wujud di negara ini (Anita Abdul Rahim 2014).

Berdasarkan laporan Malayan Union, ia menjadi bertambah buruk selepas pendudukan Jepun di mana kegiatan jenayah dalam kalangan kanak- kanak kian membarah dan menjadi sukar dibendung (Anita Abdul Rahim 2014). Ini adalah disebabkan beberapa faktor seperti kehidupan yang susah dan melarat serta penutupan sekolah pada waktu itu. Peningkatan jumlah kadar jenayah pada ketika itu telah menyebabkan penubuhan The Juvenile Delinquency and Juvenile Welfare Committee 1946 untuk membuat cadangan kepada keperluan menggubal perundangan bagi mengatasi kejahatan kanak-kanak (Anita Abdul Rahim 2014).

Kenakalan atau kejahatan kanak-kanak masih wujud hingga ke hari ini. Ia merupakan masalah sosial yang melibatkan pelajar- pelajar sekolah menengah yang masih belum dapat dibendung. Ini dinyatakan oleh Mohd Ismail Othman dalam bukunya bahawa kejahilan dari aspek peraturan dan perundangan sekolah kadang-kadang menyebabkan banyak masalah disiplin di sekolah tidak dapat diselesaikan sehingga ke hari ini (Mohd Ismail Othman 2011).

Fenomena ini bertambah rumit apabila bilangan para pelajar di sekolah rendah dan menengah meningkat dengan amat pesat (Mohd Ismail Othman 2011). 383 Proceedings of The Tuanku Ja ' afar Conference (TJC) 2017 Governance Towards Sustainable Development Goals

____ Suatu

metod yang digunakan bagi mendidik para pelajar mengenai kesalahan jenayah ialah dengan mewujudkan suatu aktiviti yang bermanfaat di sekolah-sekolah.

Di sekolah-sekolah terdapat Kelab Pencegahan Jenayah (Kelab Pencegahan Jenayah 2017). Rentetan daripada usaha murni ini, perlu ada pendedahan berhubung pencegahan jenayah melalui pendidikan undang- undang. Pendidikan undang-undang adalah suatu usaha pendedahan tentang ilmu undang-undang kepada para pelajar.

Ilmu undang-undang perlu didedahkan kepada para pelajar selaku langkah awal agar para pelajar mengerti dan memahami apa itu undang-undang. Ini penting agar ia akan membuatkan para pelajar lebih sedar akan erti menjaga tingkah laku tanpa terdorong melakukan kegiatan jenayah. Terlebih dahulu, undang-undang itu sendiri perlulah ditakrifkan.

Undang-undang merupakan peraturan-peraturan yang dikuatkuasakan untuk memerintah sesebuah masyarakat (Kamus Undang-undang 2006). Salah satu bentuk perintah yang membentuk undang-undang seumpama akta yang digubal di Parlimen (Kamus Undang-undang 2006). Penggubalan undang- undang merangkumi balasan terhadap segala perbuatan yang dilarang dan juga panduan kepada perbuatan yang perlu dilakukan (Mohd Reduan Aslie 2009).

Undang-undang juga digubal untuk memastikan semua pihak mendapat hak masing-masing (Abdul Aziz Hussin 2002). Undang-undang mempunyai kesan yang amat ketara dalam kehidupan manusia. Apa yang pasti ialah undang-undang menyentuh pelbagai aspek kehidupan manusia walaupun mungkin ada yang sedar atau tidak tentang kehadirannya.

Kepentingan undang-undang tidak boleh dipertikaikan. Manusia tidak hidup sendirian di dunia ini. Mereka perlu hidup dan berhubung antara satu sama lain bagi memenuhi keperluan kehidupan. Dalam interaksi sosial akan timbul konflik yang memerlukan penyelesaian yang tuntas (Mohd Reduan Aslie 2009).

Joseph Raz dalam bukunya menyebut bahawa undang- undang perlu difahami terlebih dahulu sebelum perbincangan yang lanjut tentang pengertian undang-undang dapat dibuat (Joseph Raz 1983). Ini bermakna tanpa pengetahuan tentang undang-undang, adalah mustahil untuk memahami akan pengertian undang-undang itu sendiri. Menurut Nik Abd Rashid Abd Majid, undang-undang ditakrifkan sebagai satu perintah atau arahan yang dibuat oleh pihak berkuasa dan ditujukan kepada masyarakat untuk melakukan sesuatu atau meninggalkan sesuatu perkara (Nik Abd Rashid Abd Majid 1991).

Keengganan untuk melaksanakannya akan dikenakan tindakan hukuman yang diperuntukkan (Nik Abd Rashid Abd Majid 1991). Menurut beliau lagi, dari aspek teori, undang-undang merupakan suatu alat untuk mengawal ketenteraman awam dan menggalakkan keadilan sosial (Nik Abd Rashid Abd Majid 1991). Ini bermakna undang-undang wujud kerana wujudnya masyarakat. Maka, dalam mengawal masyarakat tersebut, undang-undang diperlukan.

Rentetan daripada Wawasan 2020, menjelang tahun 2050 (Transformasi Nasional 2050) (TN50), Malaysia berhasrat untuk menjadi sebuah negara maju mengikut acuan sendiri, iaitu mencapai kemajuan seimbang dari segi ekonomi, politik, sosial, keharmonian dan kebudayaan (Sidek Baba 2017). Selaras dengan itu, salah satu agenda penting kerajaan adalah untuk membangunkan sistem pendidikan bertaraf dunia.

Transformasi Nasional 2050 (TN50) yang diperkenalkan sebelum ini memberi fokus melahirkan kemenjadian murid sebagai salah satu aspirasi untuk memacu negara pada masa akan datang (Utusan Malaysia 2017). Oleh itu, Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) mempunyai tanggungjawab yang amat besar dalam membangunkan warganegara yang bersifat progresif, bermoral dan beretika tinggi selain melahirkan warganegara yang berpengetahuan dan berkemahiran.

Berlandaskan kepada matlamat pendidikan negara, Falsafah Pendidikan Kebangsaan telah dibentuk untuk menjadi dasar, hala tuju dan panduan kepada segala usaha yang dilakukan dalam sistem pendidikan dan seterusnya bagi peningkatan mutu pendidikan negara setaraf dengan negara luar (Portal Rasmi Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) 2017).

Hakikatnya sesuatu sistem pendidikan yang bertaraf dunia perlu mempunyai falsafah pendidikan yang unggul, kurikulum yang sentiasa mantap dan pelaksanaan proses pengajaran dan pembelajaran yang berkesan (Kamil Yusof 2017). 384 Proceedings of The Tuanku Ja ’ afar Conference (TJC) 2017 Governance Towards Sustainable Development Goals ____ Saban tahun, dunia pendidikan semakin hari semakin kompleks.

Menerusi pelbagai saluran, orang awam mudah membaca berita berkaitan dengan pendidikan sama ada dari aspek disiplin atau salah laku, deraan, soal akademik, kokurikulum dan sebagainya. Ini disebabkan terdapat ramai orang yang berminat dan ada yang terlibat secara langsung ataupun tidak langsung dalam dunia pendidikan walaupun individu terbabit tidak mempunyai anak untuk ke sekolah.

Sebagai langkah ke arah pencapaian matlamat pendidikan negara KPM yang berteraskan kepada Falsafah Pendidikan Kebangsaan telah melaksanakan dan mewartakan beberapa peraturan dan perundangan dalam pendidikan bagi menghasilkan sebuah sistem pendidikan yang berkualiti dan bertaraf dunia (Mohd Ismail Othman 2011). Perkara berhubung salah laku dan tatatertib yang dianggap berat dan menyalahi disiplin sekolah adalah seperti menjadi ahli dalam pertubuhan haram, membawa senjata berbahaya dengan tujuan jahat, memukul atau mengancam guru, guru besar ataupun pengetua, melanggar peraturan dan undang-undang yang ditubuhkan oleh sekolah, sengaja merosakkan harta benda sekolah, persendirian dan pelajar lain, mengancam pelajar lain, merokok ataupun vape serta mengambil dadah.

Di samping itu pelajar yang sengaja menimbulkan perkara sensitif dengan tujuan untuk menimbulkan huru-hara dan perbalahan kaum juga merupakan salah satu kesalahan tatatertib yang berat. Dalam kes PP v The Offender [1998] 4 MLJ 152, pesalah kanak-kanak terbabit berusia 14 tahun. Walaupun kesalahan yang dilakukan agak berat iaitu kesalahan memiliki dadah berbahaya di bawah Seksyen 39A (2) Akta Dadah Berbahaya 1952, namun mahkamah memutuskan bahawa pesalah kanak-kanak itu dihantar ke sekolah yang diluluskan.

Keputusan mahkamah ini mungkin berdasarkan kepada faktor umur kanak-kanak tersebut iaitu empat belas tahun satu bulan. Mahkamah menjelaskan bahawa hukuman seperti penjara, denda ataupun perintah percubaan adalah tidak sesuai bagi pesalah pada usia berkenaan, walaupun kesalahan yang dilakukan ialah kesalahan berat dan serius serta mampu mengancam keselamatan negara.

Perbincangan tentang Sekolah Henry Gurney juga perlu apabila sesuatu keputusan dibuat terhadap pesalah kanak-kanak. Peruntukan berhubung Sekolah Henry Gurney dinyatakan dalam Bab 5 Akta Kanak-kanak 2001, bermula daripada seksyen 73 hingga seksyen 75. Perkara utama yang perlu diberi perhatian bagi jenis hukuman ini ialah Seksyen 74 yang mensyaratkan bahawa kanak-kanak yang bertanggungan yang dihantar ke Sekolah Henry Gurney perlulah berumur 14 tahun dan ke atas.

Ini bermakna kanak-kanak yang berumur kurang daripada 14 tahun, jika bertanggungan, tidak boleh dihantar ke Sekolah Henry Gurney. Sebaliknya, mereka hanya boleh dihantar ke sekolah yang diluluskan (Seksyen 65, Akta Kanak-kanak 2001). Sekolah yang diluluskan ialah sekolah yang ditubuhkan atau ditetapkan di bawah Seksyen 65, Akta Kanak-kanak 2001 seperti Sekolah Tunas Bakti yang diletakkan bawah kendalian Jabatan Kebajikan Masyarakat (JKM) Malaysia (Seksyen 65, Akta Kanak- kanak 2001).

Dalam kes Tukiran Taib v PP [1955] 21 MLJ 24, kanak-kanak berusia tujuh belas tahun telah mengaku bersalah melakukan kesalahan mencuri di bawah Seksyen 379 Kanun Keseksaan. Beliau telah mencuri 176 biji kelapa akibat ketiadaan wang untuk berbelanja. Kanak-kanak itu telah dihukum empat bulan penjara oleh Mahkamah Majistret Tanjung Karang.

Namun, Mahkamah Tinggi telah mengetepikan hukuman yang dijatuhkan tersebut dan telah memerintahkan agar beliau dihantar ke Sekolah Henry Gurney di Teluk Mas (keputusan diputuskan oleh Hakim Bellamy dalam kes Tukiran Taib v PP [1955] 21 MLJ 24 hlm 25). Usaha menangani masalah disiplin pelajar diperkukuh dengan penubuhan empat Jawatankuasa Bertindak dikenali sebagai Jawatankuasa Bertindak Menangani Isu di Sekolah, Jawatankuasa Bertindak dalam Aspek Perundangan dan Penguatkuasaan, Pendekatan Psikologi dan Kesihatan serta Jawatankuasa dalam Pendekatan Kemasyarakatan (James Ang Jit Eng 2013). Menerusi Jawatankuasa Bertindak yang telah diwujudkan, pihak KPM melaksanakan pendekatan secara holistik bagi menangani gejala disiplin pelajar.

KPM memperhebat Kempen Anti-Buli, Kempen Anti-Ponteng, kempen untuk meningkatkan penglibatan ibu bapa dalam PIBG dan Kempen Pencegahan Salah Laku. KPM juga mewartakan Peraturan Pendidikan (Disiplin Murid) yang baharu dan mencadangkan pindaan terhadap undang-undang kecil di bawah Akta Kerajaan Tempatan 1976 (Akta 171) berhubung pengeluaran lesen dan pengenaan syarat-syarat ke atas kafe siber, Akta Polis 1967 (Akta 344) dan 385 Proceedings of The Tuanku Ja ' afar Conference (TJC) 2017 Governance Towards Sustainable Development Goals ____ Akta Kanak-Kanak 2001 (Akta 611).

Wujudnya peraturan-peraturan baharu ini setidak-tidaknya dapat membendung masalah disiplin dalam kalangan pelajar seperti mengawal atau menghalang pelajar dari melakukan buli atau ponteng sekolah. Selain pelaksanaan disiplin, dari perspektif undang-undang, pihak kementerian juga telah membuat peraturan-peraturan yang perlu dipatuhi oleh setiap sekolah.

Dengan kuasa yang diperuntukkan dalam Akta Pendidikan 1996, Menteri telah menggubal peraturan-peraturan yang dinamakan Peraturan-peraturan Pendidikan yang mula berkuatkuasa pada 1 Januari 1998 (Mohd Ismail Othman 2011). Tujuan peraturan ini dilaksanakan adalah untuk mengawal tingkah laku dan melicinkan perjalanan hidup warga sekolah supaya proses pembentukan jati diri dan pendidikan pelajar berjalan lancar tanpa ada sebarang gangguan.

Ini kerana sekiranya terdapat gangguan dalam sistem pendidikan menyebabkan sistem pendidikan yang dirancang tidak dapat dijalankan dengan teratur dan secara tidak langsung ia juga membantutkan usaha pembentukan nilai-nilai murni terhadap para pelajar. Usaha pembentukan nilai-nilai murni ini adalah penting bagi para pelajar bagi menghadapi situasi sebenar dalam alam kehidupan yang sebenar.

Sama seperti pengurusan disiplin dan peraturan yang dilaksanakan oleh pihak kementerian dengan mengambil inisiatif untuk membuat beberapa perubahan berterusan dalam pendidikan termasuk mewartakan perundangan pendidikan yang telah dikeluarkan pada tahun 1996 dan 1997 (Mohd Ismail Othman 2011). Seiring dengan perkembangan dunia pendidikan, lautan cabaran dan rintangan perlu diharungi terutamanya bagi golongan guru.

Cabaran utama adalah tanggungjawab para guru sebagai pendidik di samping cabaran dari ibu bapa yang kebelakangan ini begitu mudah mengambil tindakan mahkamah terhadap pendidik apabila berlaku sesuatu kes (Astro Awani 2016). Warga pendidik sekarang berpendapat profesion yang diceburi terdedah kepada pelbagai risiko dan liabiliti. Seharusnya, kepentingan para pendidik dalam memberikan pendidikan kepada para pelajar wajar dilindungi.

KPM seharusnya memberikan perlindungan dan perhatian sepenuhnya kepada guru yang diambil tindakan mahkamah oleh ibu bapa tanpa ada sebab dan bukti yang kukuh terhadap sesuatu isu yang disabitkan (Astro Awani 2016). Berhubung dengan isu pendidikan, antara akta yang telah diwartakan oleh pihak kementerian termasuklah Akta Pelajaran 1961 dan Akta Pendidikan 1996 (Akta Pelajaran 1961 dan Akta Pendidikan 1996). Akta Pendidikan 1996 merupakan suatu akta bagi perkara-perkara yang berkaitan dengan pendidikan (Akta Pendidikan 1996).

Akta ini merangkumi skop pendidikan yang lebih luas berbanding peraturan dan disiplin pendidikan. Ia meliputi semua kategori sekolah yang mengamalkan sistem pendidikan kebangsaan. Dalam pada itu, tujuan akta ini adalah untuk menjamin kualiti di dalam sistem pendidikan. Akta ini mengawal selia usaha ke arah mempertingkatkan kualiti pendidikan di peringkat prasekolah, pendidikan guru, pendidikan khas, pendidikan swasta dan pendidikan teknikal.

Di samping itu, melalui Akta Pendidikan 1996 ini, penekanan dibuat bagi membolehkan masyarakat Malaysia menguasai ilmu pengetahuan, kemahiran dan nilai-nilai murni selaras dengan perkembangan dunia yang berdaya saing tinggi, bersifat global dan memfokuskan teknologi maklumat. Selain itu, di bawah akta ini kedudukan bahasa

Inggeris sebagai bahasa kedua juga diberikan penekanan dan pengajaran bahasa-bahasa asing yang lain juga digalakkan.

Akta ini telah dikuatkuasakan pada 1 Januari 1998 (Akta Pendidikan 1996). Akta Pendidikan 1996 merupakan lanjutan dan pembaharuan daripada Akta Pelajaran 1961. Akta Pendidikan 1996 menampilkan kesinambungan kepada hasrat dan dasar pendidikan yang sedia ada. Ia berpaksi kepada perakuan-perakuan utama Penyata Razak 1956 yang menjadi asas dasar pendidikan kebangsaan selama ini.

Akta ini juga banyak mengekalkan peruntukkan yang masih relevan daripada Akta Pelajaran 1961 (Mohd Ismail Othman 2011). Bagi pelajar sekolah, mereka masih boleh dikategorikan di bawah kategori kanak-kanak berdasarkan faktor umur (Anita Abdul Rahim, Tengku Noor Azira Tengku Zainudin & Ramalinggam Rajamanickam, 2014).

Dalam aspek undang-undang jenayah yang melibatkan pesalah kanak-kanak di Malaysia, terdapat dua statut atau undang-undang utama yang wajar dirujuk (Anita

Abdul Rahim 2014). Ia ialah Akta kanak-kanak 2001 dan Kanun Keseksaan Malaysia.

Kanun Keseksaan Malaysia iaitu Akta 574 merupakan akta induk berkenaan dengan kesalahan-kesalahan jenayah di Malaysia. Ia banyak berasaskan Indian Penal Code yang menggabungkan Livinge's Code dan Code of Napoleon serta undang-undang adat India sendiri (Ratanlal & Dhirajlal 1987). Sebagai contoh, jenayah yang boleh dilihat adalah jenayah rogol.

Memandangkan perundangan Malaysia ialah berasaskan common law Inggeris, maka tidak hairanlah kebanyakan prinsip undang-undang di England telah diterima pakai di Malaysia menurut kesesuaian adat dan keadaan tempatan. Dalam kes Regina v Brimilow [1840] 9 CAR & P 366, 1928, seorang kanak-kanak lelaki yang berumur sebelas tahun telah menghadapi tuduhan rogol.

Fakta jelas menunjukkan bahawa kanak-kanak tersebut telah melakukan hubungan seksual dengan mangsa, namun Hakim Baron Gurney yang membicarakan kes tersebut memutuskan bahawa tertuduh tidak boleh disabitkan merogol kerana umurnya di bawah umur 14 tahun dan menggantikan sabitan dengan jenayah serangan. Keputusan yang sama dibuat dalam kes The King v William Groombridge [1836] 7 CAR & P 116, 1928.

Dalam kes The King ini, mangsa rogol ialah seorang kanak-kanak perempuan berumur sepuluh tahun. Memandangkan tertuduh berumur di bawah empat belas tahun, maka kaedah undang-undang tentang anggapan ketidakupayaan adalah terpakai dan kanak-kanak itu diputuskan sebagai tidak bersalah melakukan rogol.

Walau bagaimanapun, prinsip anggapan ketidakupayaan rogol oleh kanak-kanak lelaki di bawah undang-undang Inggeris kini telah dimansuhkan (Anita Abdul Rahim 2014). Menurut Anita Abdul Rahim, tiada lagi anggapan undang-undang yang mengecualikan kanak-kanak lelaki berumur kurang daripada 14 tahun daripada bersalah melakukan rogol (Anita Abdul Rahim 2014).

Jenayah rogol telah diperuntukkan dalam Seksyen 375 Kanun Keseksaan Malaysia dan hukumannya telah dinyatakan dalam Seksyen 376 Kanun yang sama. Berdasarkan takrif rogol yang tercatat dalam Kanun Keseksaan, maka jelas bahawa ia tidak mengecualikan secara khusus kanak-kanak lelaki yang berusia di bawah 13 tahun.

Namun begitu, dengan wujudnya peruntukan Seksyen 113 Akta Keterangan 1950, maka secara muktamadnya pertuduhan jenayah rogol tidak boleh dibuat terhadap kanak-kanak lelaki tersebut (Anita Abdul Rahim 2014). Ia ialah anggapan undang-undang yang tidak boleh disangkal. Sungguhpun begitu, terdapat dalam kalangan kanak-kanak lelaki pada umur tersebut yang telah mampu dan berupaya melakukannya namun ia tidak boleh menjadi fakta yang boleh diterima. Kesannya, undang-undang menetapkan golongan ini tidak boleh didakwa dengan jenayah rogol atas faktor umur.

Terdapat kes menunjukkan kanak-kanak pada usia di bawah 13 tahun berkeupayaan melakukan jenayah rogol. Misalnya, menurut laporan dalam The News Straits Times bertarikh 13 Mac 2005 di mana kanak-kanak berumur 12 tahun telah merogol seorang murid perempuan darjah tiga di dalam sebuah tandas di Tumpat, Kelantan (The News Straits Times bertarikh 13 Mac 2005; Anita Abdul Rahim 2014).

Selain itu, terdapat kes dilaporkan di Jelebu, Negeri Sembilan tentang seorang kanak-kanak lelaki berumur 12 tahun telah ditangkap kerana merogol sepupu perempuannya yang berumur empat tahun di sebuah ladang tebu berhampiran dengan rumah neneknya (Harian Metro 2004). Selain kes rogol, kes buli juga wujud di sekolah. Mayapada, gejala buli dalam kalangan remaja sekolah amat membimbangkan semua pihak terutama ibu bapa dan para guru.

Banyak isu dibahaskan kini tentang buli di madia massa yang mencerminkan kejadian yang membahayakan keselamatan pelajar sekolah khususnya sekolah berasrama. Ada

yang memperkatakan tentang sekolah seolah-olah menjadi pusat menghasilkan ‘virus fobia’ kerana pelajar takut untuk tinggal di asrama sekolah (Berita Harian Online bertarikh 20 November 2014).

Perbuatan salah laku yang tidak bermoral dan beretika ini menyebabkan pelajar menjadi mangsa cedera, patah tulang, terputus lidah, koma dan terdapat juga kes sehingga menyebabkan kematian akibat buli di asrama dan sekolah (Berita Harian Online bertarikh 20 November 2014). Jumlah kes buli dilaporkan di sekolah-sekolah di seluruh negara adalah kira-kira 4,000 kes pada tahun 2014 dan 3,000 kes pada tahun 2015 (Astro Awani bertarikh 27 Mac 2016). Laporan menunjukkan terdapat pengurangan kes pada tahun 2015 berbanding kes yang dilaporkan pada tahun 2014. Lantas, Datuk P.

Kamalanathan, Timbalan Menteri Pendidikan menyatakan bahawa penurunan itu suatu petanda baik dalam usaha memerangi gejala buli di sekolah dan adalah menjadi hasrat kementerian agar disifarkan kes buli di sekolah. Namun begitu, pihak kementerian masih belum berpuas hati dan menganggap
buli masih serius. Datuk P.

Kamalanathan turut melahirkan rasa kecewa dan sedih terhadap kes buli terbaharu yang dilaporkan berlaku pada tahun 2016 yang menyaksikan seorang pelajar dipaksa menggunting lidah sendiri di Klang, Selangor (Astro Awani bertarikh 27 Mac 2016). Pendidikan undang-undang memberikan impak terhadap pelbagai lapisan masyarakat, sama ada para pelajar, ibu bapa, guru, pengetua dan guru besar sekolah, pihak pentadbir mahupun pembuat dasar (Tie Fatt Hee 2014).

Bahkan Stephen Machin, Olivier Marie dan Suncica Vujic di dalam artikel mereka mendapati bahawa pendidikan mampu mengurangi kadar jenayah (Stephen Machin, Olivier Marie & Suncica Vujic 2011). Ia merangkumi berbagai-bagai aspek perundangan seperti undang- undang tort, undang-undang kontrak, undang-undang amanah, undang-undang jenayah, prosedur sivil, undang-undang perlembagaan dan undang-undang pentadbiran (Tie Fatt Hee 2014).

Ia juga amat praktikal dan melibatkan senario dan isu-isu harian yang berlaku di sekolah-sekolah di seluruh negara (Tie Fatt Hee 2014). Oleh itu, pendedahan awal tentang pendidikan undang-undang perlu diterapkan di peringkat sekolah lagi. Pendidikan mampu mempengaruhi kewujudan jenayah di sekolah (Lochner, L. & Moretti, E., 2004).

Menjadi suatu kepentingan bagi memberikan kesedaran kepada pelajar dan mampu mengurangkan kadar jenayah di sekolah jika pelaksanaannya dikawal dengan baik. Kursus khas juga wajar diadakan bagi menyampaikan ilmu dan maklumat berhubung dengan undang-undang jenayah yang disalurkan di sekolah menengah. Ia penting agar perlaksanaan penyampaian undang-undang jenayah di sekolah dapat dicapai.

Kesedaran tentang pendidikan undang-undang di peringkat sekolah bukan suatu yang baharu kerana kesedaran tentangnya mungkin telah ada cuma perlaksanaannya mungkin masih kabur. Semua usaha yang dibuat adalah bagi mendisiplinkan para pelajar. Ia juga adalah sebagai latihan pemikiran dan kelakuan agar pelajar dapat mengawal diri sendiri dan patuh kepada undang-undang yang ditetapkan (James Ang Jit Eng 2013).

Ia juga melatih pelajar supaya berkelakuan baik, taat kepada undang-undang yang ditetapkan dan beringat terhadap hukuman atau denda jika pelanggaran terjadi ke atas undang-undang yang ditetapkan (James Ang Jit Eng 2013). CADANGAN PENAMBAHBAIKAN Aspek pendidikan mampu memastikan pelajar kurang melibatkan diri dalam sesuatu jenayah (Stephen Machin, Olivier Marie & Suncica Vujic 2011).

Ini sekaligus mampu mengurangi kadar jenayah di sekolah-sekolah (Stephen Machin, Olivier Marie & Suncica Vujic 2011). Mohd Ismail Othman berpendapat aspek pendidikan dan perundangan perlu diberikan perhatian (Mohd Ismail Othman 2011). Namun, aspek perundangan dalam pendidikan jarang sekali dilaporkan walaupun perkara ini penting untuk semua pihak termasuk guru, ibu bapa dan para pelajar (Mohd Ismail Othman 2011).

Kewujudan perundangan dalam bidang pendidikan telah memberikan banyak impak kepada pembangunan pendidikan negara terutamanya dari segi perpaduan kaum seperti yang terkandung dalam Akta Pelajaran 1961 yang digunakan selepas negara merdeka serta penggunaan Akta Pendidikan 1996 yang telah diselaraskan dengan kehendak dan aspirasi pendidikan masa kini yang ingin menjadikan pendidikan sebagai asas pembangunan negara dari segi emosi dan jasmani serta intelektualisme individu (Mohd Ismail Othman 2011). Dengan adanya pendidikan undang-undang yang baik dan terancang, hasrat dan cita-cita negara untuk menjadi sebuah negara maju dan berwawasan dapat dilaksanakan.

Ia dapat melahirkan tenaga kerja dan rakyat yang mempunyai daya inovatif dan kreatif, turut menyumbang fikiran dan tenaga dalam mencapai aspirasi seperti mana yang termaktub dalam dalam Wawasan 2020 dan Transformasi Nasional 2050. James Ang Jit Eng berpendapat bahawa berlawanan daripada masyarakat yang berfungsi dengan

teratur dan efisien adalah keadaan anarki dan huru hara (James Ang Jit Eng 2013). Isu kegiatan jenayah di sekolah menengah bukan isu enteng yang melibatkan tingkah laku negatif dalam kalangan para pelajar.

____ Bagi menangani isu kegiatan jenayah ini, perlu ada cadangan penambahbaikan. Oleh hal yang demikian, adalah dicadangkan penambahbaikan jangka pendek dan jangka panjang. Bagi jangka pendek, dicadangkan diadakan kursus-kursus berkaitan pengetahuan dan pendidikan undang-undang jenayah kepada pelajar-pelajar sekolah menengah.

Penglibatan wakil-wakil dalam bidang undang-undang, penguatkuasaan undang-undang dan ahli akademik di universiti-universiti juga perlu berhubung pendidikan undang-undang kepada pelajar-pelajar sekolah menengah sebagai satu mekanisme dalam mencegah berlakunya sesuatu kesalahan jenayah. Bidang pendidikan merupakan antara bidang yang penting dalam negara (Nasrul Hisyam Nor Muhamad & Zarina A Rashid 2017).

Oleh itu, bagi jangka panjang dengan memberikan penekanan dalam bidang pendidikan, adalah dicadangkan diterapkan satu subjek dikhususkan tentang pendidikan undang-undang jenayah di sekolah dalam kurikulum sekolah menengah. Subjek khas ini mestilah mengandungi silibus tersebut: 1.0 Definisi Undang-undang dalam Skop Pendidikan dan Pengenalan tentang Pendidikan Undang-undang 2.0

Jenayah di Sekolah-sekolah berdasarkan Isu-isu Terkini yang benar-benar berlaku di Malaysia. Antara lain: a. Jenayah mencuri; b. Jenayah membuli; c. Jenayah meragut; d. Jenayah merogol; e. Jenayah melakukan pecah rumah; f. Jenayah merompak; dan g. Penyalahgunaan dadah. 3.0 Pencegahan Jenayah melalui Pendidikan Undang-undang 4.0 Hukuman-hukuman bagi Kesalahan Jenayah yang dilakukan 5.0

Maklum balas Pelajar Sekolah Menengah Mengadakan subjek khas sebagai satu mekanisme dalam mencegah berlakunya sesuatu kesalahan jenayah bagi para pelajar sekolah menengah ini merupakan suatu usaha berterusan bagi memperkembang lagi potensi pelajar ke arah tingkah laku yang lebih baik agar dapat melahirkan insan yang seimbang, harmonis, berakhlak mulia dan bermoral tinggi bertujuan mengekal dan memastikan kualiti hidup generasi masa depan lebih baik dan terjamin.

Oleh hal yang demikian, kursus seperti ini perlu diadakan dan diberi perhatian penting

oleh pihak KPM. KESIMPULAN Kesimpulannya, adalah didapati bahawa pendidikan undang-undang ialah satu mekanisme dalam mencegah berlakunya sesuatu kesalahan jenayah yang akan berlaku pada masa ini.

Pencegahan jenayah secara berkesan dan bertanggungjawab mampu meningkatkan kualiti hidup semua pihak termasuklah golongan pelajar sekolah menengah (Stephen Machin, Oliver Marie & Suncica Vujic 2011). Pencegahan jenayah memerlukan perubahan yang lebih baik dan telus yang melibatkan kerajaan, institusi, organisasi, dan masyarakat untuk mengharungi cabaran dalam melaksanakan pencegahan jenayah tersebut.

Pendedahan elemen asas jenayah seperti mens rea dan actus reus dan undang-undang jenayah kepada pelajar di sekolah menengah memberikan kesan positif kepada masyarakat dan negara. Kesedaran kepada generasi muda tentang kepentingan untuk menjamin dan mengekalkan persekitaran yang baik dalam masyarakat yang hidup secara harmoni amat perlu bagi mengurangkan indeks kes-kes jenayah di negara kita. Ia juga mampu mengurangkan kadar kes jenayah yang dibawa ke mahkamah.

Pengurangan indeks jenayah di negara boleh membantu kerajaan untuk memenuhi salah satu misi dalam 389 Proceedings of The Tuanku Ja ' afar Conference (TJC) 2017 Governance Towards Sustainable Development Goals

____

pentadbiran negara. Pelajar-pelajar perlu didedahkan kepada keadaan jenayah sebenar di Malaysia agar mereka menyedari kesan-kesan buruk akibat daripada penglibatan dalam aktiviti jenayah.

Mudah-mudahan, kursus-kursus dan subjek khas sebagai kurikulum tentang pendidikan undang-undang jenayah di sekolah-sekolah menengah dapat membantu pelajar dan juga masyarakat secara keseluruhan untuk membina persekitaran yang kondusif, bebas jenayah dan baik bagi meningkatkan pembangunan mampan di negara ini.
PENGHARGAAN Penulis ingin merakamkan sekalung penghargaan kepada Kementerian Pendidikan Tinggi (Malaysia) bagi peruntukan dana penyelidikan di bawah geran FRGS/1/2014/SSI10/UKM/02/6, FRGS/2/2014/SSI10/UKM/03/1, FRGS/1/2014/SSI10/UKM/02/7 dan dedikasi khas kepada ahli kumpulan penyelidikan terhadap sokongan padu dan kepakaran yang dicurahkan.

Terima kasih juga diucapkan kepada pihak Universiti Kebangsaan Malaysia atas sokongan yang diberikan. Penulis juga mendoakan kesejahteraan buat arwah Prof. Madya Dr. Anita Abdul Rahim yang banyak memberi tunjuk ajar dan telah pergi meninggalkan kita. Al-Fatihah. RUJUKAN Abd Aziz Hussin. (2002). Memperkenalkan

Undang-undang. Dewan Bahasa dan Pustaka. Kuala Lumpur. Ahmad Nazri Mohamad. (2004). Budak Dua Belas Tahun Direman. Harian Metro. 10 Disember: 20C. AhRafa'Md (2014).Berita Online tarikh20 Remaja a, Buli m Membarah. http://www.bharian.com.my/node/18569 (9 September 2016). Akta Pelajaran 1961. Akta Pendidikan 1996. Anita Abdul Rahim.

(2014). Jenayah Kanak-kanak: Dari Undang-undang Malaysia, Dewan Bahasa dan Pustaka. Kuala Lumpur. hlm 32-36, 39, 188, 203. Malayan Union Report M.U. 3484/47 No. 18; Report of The Juvenile Delinquency and Juvenile Welfare Committee, c291. Anita Abdul Rahim, Tengku Noor Azira Tengku Zainudin & Ramalinggam Rajamanickam. (2014). School Students Committing Crime: The Position under The Malaysian Criminal Law. ITMAR 20-21 Oktober 2014. Istanbul. hlm 1.

Astro ani tajuk"Kira - kira buli sekodirekodpada bertarikh Mac 16. http://www.astroawani.com/berita-malaysia/kira-kira-3-000-kes-buli-di-sekolah-direkod-pada-2015-100060 (14 September 2016). 390 Proceedings of The Tuanku Ja ' afar Conference (TJC) 2017 Governance Towards Sustainable Development Goals

____ Astro Awani. (2016). Kementerian Pendidikan lindungi guru jika disaman ibu bapa-Mahdzir. http://www.astroawani.com/berita-malaysia/kementerian-pendidikan-lindungi-guru-jika-disaman-ibu-bapa-mahdzir-124760 (30 Mei 2017). Brend v Wood [1946] 175 LT 306. Bryan A. Garner. (1999). Black'ary, MInn: West Group, St. Pau32 Francis Bowes Sayre. Mens Rea. Harvard Law Review.

Vol. 45. No. 6 (April 1932). hlm 974-1026, hlm 794. https://www.jstor.org/stable/1332142?seq=1#page_scan_tab_contents (23 Mei 2017). James Ang Jit Eng. (2013). Pengurusan Disiplin Murid. PTS Professional Publishing Sdn Bhd. Edisi kedua. John E. Conklin. (1986). Criminology. New York dalam buku Mohd Reduan Aslie. (2009). Jenayah: Segerun Nama, Sekeras Hukuman. Semakin Hilangkah Rasa Perikemanusiaan? Alaf 21 Sdn Bhd, Malaysia. hlm 13-14. Joseph Raz, The Concept of Legal System, 1983.

Kamil Yusof. Falsafah dan Matlamat Pendidikan Negara. https://www.academia.edu/10094221/FALSAFAH_DAN_MATLAMAT_PENDIDIKAN_NEGARA (30 Mei 2017). Kamus Dewan. (2011). Definisi disiplin. Kamus Undang-undang. (2006). Bahasa Inggeris- Bahasa Melayu, "Law", Oxford FajBhd, Malaysia. h12. Lochner, L. dan Moretti, E. (2004). The Effect of Education on Crime: Evidence from Prison Inmates. Arrests and Self- Reports. American Economic Review. Vol. 94. hlm 89-155. Malaysian Digest.

Utusan Malaysia. Kemenjadian Murid Fokus TN50 dalam Aspek Pendidikan. http://www.malaysiandigest.com/bahasa-malaysia/672101-kemenjadian-murid-fokus-tn50-dalam-aspek-pendidikan.html (29 Mei 2017). Mei Hui Low. (2017). Strict Liability in Criminal Law Malaysia. https://www.academia.edu/8677070/Strict_Liability_In_Criminal_Law_Malaysia (19 Jun 2017). Mohd Ibrahim v Public Prosecutor [1963] 1 MLJ 289. Mohd Ismail Othman. (2011).

Undang-undang untuk Pengetua dan Guru Besar, PTS Professional Publishing Sdn Bhd, Edisi ketiga, Nasrul Hisyam Nor Muhamad & Zarina A Rashid. (2017). Peraturan dan Undang-undang Kawalan Disiplin Murid di Malaysia. Malaysian Online Journal of Education. Vol. 1. No. 1. hlm 1-11. hlm 9. http://journal.kuis.edu.my/omje/wp-content/uploads/2017/04/01-11_Vol.1_No.1_2017-1.pdf (9 September 2017). Nik Abd Rashid Abd Majid. (1991). Peranan Undang-undang. Dalam buku Mohd Reduan Aslie. (2009). Jenayah: Segerun Nama, Sekeras Hukuman.

Semakin Hilangkah Rasa Perikemanusiaan? Alaf 21 Sdn Bhd, Malaysia. hlm 29-30. 391 Proceedings of The Tuanku Ja ’ afar Conference (TJC) 2017 Governance Towards Sustainable Development Goals
____ Pelan Hala Tuju Program Transformasi Kerajaan. Bab 6: Mengurangkan Jenayah. http://www.pmo.gov.my/GTP/documents/Pelan%20Hala%20Tuju%20GTP/Pelan%20Hala%20Tuju%20GTP_Bab06.pdf (16 Jun 2017). PP v The Offender [1998] 4 MLJ 152. Public Prosecutor v Darmalingam [1987] 2 MLJ 519, Mahkamah Tinggi Kuala Lumpur. Ratanlal & Dhirajlal. (1987).

Law of Crimes. Vol. 1, Edisi ke-23, New Delhi: Bharat Law House. hlm 1. Regina v Brimilow [1840] 9 CAR & P 366, 1928. The English Reports, Vol. 173, England: Professional Books Ltd., hlm 871. Rekod Jenayah Pesalah Kanak-kanak berdasarkan Mahkamah Tinggi (Bahagian Jenayah) Kuala Lumpur, Rekod bagi tahun 2013 hingga setakat 31 Julai 2017.

Seksyen 2, Akta Kanak-kanak 2001 memperuntukkan bahawa kanak- kanak ialah mereka yang berumur di bawah 18 tahun. Sidek Baba. Utusan Melayu (M) Bhd. TN50 Perlu Jana Negara Maju Lestari. http://www.utusan.com.my/rencana/utama/tn50-perlu-jana-negara-maju-lestari-1.451972 (29 Mei 2017). Stephen Machin, Oliver Marie & Suncica Vujic. (2011). The Crime Reducing Effect of Education. The Economic Journal. Blackwell Publishing. Oxford, UK. 121.

hlm 463-484, hlm 463. Takrifan Rasmi Jenayah Undang-Undang oleh R. White dan F. Haines. (2000). Crime and Criminology. Edisi kedua. Oxford: OUP. hlm 4-5. The King v

William Groombridge [1836] 7 CAR & P 116, 1928. The English Reports, Vol. 173, England: Professional Books Ltd, hlm 256-257. The News Straits Times bertarikh 13 Mac 2005 dalam buku Anita Abdul Rahim (2014). Jenayah Kanak-kanak: Dari Undang-undang Malaysia.

Dewan Bahasa dan Pustaka, Kuala Lumpur. hlm 204. Tie Fatt Hee. (2014). Undang-undang Pendidikan di Malaysia, Sweet & Maxwell, Thomson Reuters Malaysia Sdn Bhd. Tun Salleh Abas. (1980). Bagaimana Undang-undang Diperbuat, Dewan Bahasa dan Pustaka, Kuala Lumpur. 124 Kajian Terhadap Keberkesanan Undang-undang Pentadbiran Harta Pusaka Islam di Malaysia Suhaimi Ab Rahman Adilah Abd Razak Rasyikah Md Khalid Abu Bakar Jaafar 1273 125 Penerapan Prinsip Non-Refoulment dalam Penanganan Pengungsi di Indonesia Malahayati Elida Sari Yulia 1279

INTERNET SOURCES:

<1% - https://appsmu.ukm.my/domainexpert/main/penerbitanterkini/SzAxMjA5Mw==
<1% - https://appsmu.ukm.my/domainexpert/main/penerbitanterkini/SzAwNjA3OQ==
<1% -
https://qglobal.pearsonclinical.com/qg/resourceLibraryTree.seam?actionMethod=resourceLibraryTree.xhtml%3AsettingsManagementAction.prepareSettings
<1% -
https://www.sagepub.com/sites/default/files/upm-binaries/15451_Intro_&_Ch_1_Pierangelo_(IEPs)_Final_Pdf.pdf
<1% -
http://www.ukm.my/fuu/wp-content/uploads/2017/01/Prospektus-Prasiswazah-Fakulti-Undang-undang-UKM.-1.pdf
<1% -
http://www.yayasansimedarby.com/media/malaysias-first-academic-research-on-palm-oil-sustainability-arpos-network-symposium
<1% - https://appsmu.ukm.my/domainexpert/main/penerbitanterkini/SzAwNjg0NQ==
<1% - https://academic.oup.com/rev/article-abstract/29/1/4/5707366
<1% - http://www.un.or.id/what-we-do/sustainable-development-goals-sdgs
<1% - https://cwmd.kumamoto-u.ac.jp/conference/index.html
<1% - https://www.tuhh.de/iue/iwwg/activities-events/past-events.html
<1% -
https://cdn.csu.edu.au/__data/assets/pdf_file/0006/748419/Preface-to-procedings.pdf
<1% -
https://en.wikipedia.org/wiki/Wikipedia_talk:WikiProject_Mathematics/Archive/2017/Oct
1% - https://appsmu.ukm.my/ukmsarjana/main/penerbitanterkini/SzAwNzM0Mg==
3% -

http://www.ukm.my/fuu/wp-content/uploads/2017/11/TJC-2017-Jadual-Sesi-Selari-Updated-on-20-nov-2017.pdf
<1% - https://econpapers.repec.org/article/hurijarbs/
<1% - http://ejournals.ukm.my/akademika/search/titles
<1% - http://www.aessweb.com/html/4094
<1% - https://ukmsarjana.ukm.my/main/penerLainlain/SzAxNTcwMA==
<1% - https://www.researchgate.net/publication/329241998_Synthesis_and_Characterization_of_ZnO-decorated_GO_Nanocomposite_Material_with_Different_ZnO_Loading_through_Sol-gel_Method
<1% - https://ukmsarjana.ukm.my/main/lihat_profil/SzAyMjA3Nw==
<1% - https://ukm.pure.elsevier.com/en/publications/deltoid-anterior-contraction-in-maneuvering-the-steering-wheel
<1% - https://www.scribd.com/document/396881880/proceeding
<1% - https://umexpert.um.edu.my/shajar.html
<1% - http://www.aessweb.com/pdf-files/IJASS-2018-8(5)-241-255.pdf
<1% - http://psasir.upm.edu.my/view/year/2018.html
<1% - https://www.law.cmu.ac.th/law2011/files/cv_ua29_en.pdf
1% - https://appsmu.ukm.my/domainexpert/main/penerbitanterkini/SzAxNTcwMA==
<1% - http://journalarticle.ukm.my/view/year/2018.html
<1% - http://ejournal.ukm.my/juum/issue/view/1149
<1% - https://appsmu.ukm.my/ukmsarjana/main/penerbitanterkini/SzAwOTQyNA==
<1% - https://www.researchgate.net/profile/Fazly_Mohd2/publication/324805442_Assessing_The_Impacts_Of_The_Sea_Level_Rise_At_Batu_Pahat_Johor/links/5ae351afa6fdcc3bea927a31/Assessing-The-Impacts-Of-The-Sea-Level-Rise-At-Batu-Pahat-Johor.pdf
<1% - http://www.ukm.my/jsm/malay_journals/jilid48bil2_2019/Jilid48Bil2_2019ms353-359.html
1% - http://repository.unimal.ac.id/5165/
<1% - https://www.researchgate.net/publication/315456905_KESIHATAN_FIZIKAL_DAN_MENTAL
<1% - http://article.scirea.org/pdf/17011.pdf
<1% - https://hilmiemd.blogspot.com/2008/
<1% - https://quizlet.com/15805449/sociology-exam-3-short-answer-flash-cards/
<1% - https://www.studyblue.com/notes/note/n/crim-4014-study-guide-2013-14-radlett/deck/8696025

<1% - https://cikguruzimah.blogspot.com/2013/
<1% - https://es.scribd.com/document/215739814/HUBUNGAN-KERAJAAN
<1% - https://ms.wikipedia.org/wiki/Kanun_Keseksaan
<1% - https://pasmarang.blogspot.com/2013/06/hukuman-hudud.html
<1% - https://tangisanmelayu.blogspot.com/2016/08/adakah-kes-derma-26b-akan-di.html
<1% - http://ejournal.ukm.my/mjc/article/download/14992/7472
1% - https://ms.wikipedia.org/wiki/Liabiliti_ketat
<1% - https://politiktaikucing.blogspot.com/2010_10_28_archive.html
<1% - https://charleshector.blogspot.com/2017/11/siti-noor-aishah-atam-dipenjarakan-5.html
<1% - https://diabuatdah.blogspot.com/2011_05_05_archive.html
<1% - https://dperbatasan.blogspot.com/2009/10/
<1% - https://kelabantijenayahdandadahmalaysia.blogspot.com/2013/
<1% - http://www.ukm.my/geografia/images/upload/9xx.geografia-april15-faizah-edam1.pdf
<1% - https://min-def.blogspot.com/2012/02/bersatu-mencegah-jenayah.html
<1% - https://kelabantijenayahdandadahmalaysia.blogspot.com/2013/09/mengurangkan-jenayah.html
<1% - https://min-def.blogspot.com/2012/02/
<1% - https://remaja10.blogspot.com/p/ipta.html
<1% - https://id.scribd.com/doc/175493576/Pelan-Hala-Tuju-GTP
<1% - https://cikguramsulbmspm.blogspot.com/2018/04/proses-menulis-karangan-dimensi.html
<1% - https://pmkeruntuhanakhlak.blogspot.com/
<1% - https://pt.scribd.com/doc/307521162/Kanun-Keseksaan-Akta-574-Mac-2016-v1
<1% - http://jurnalkanun.dbp.my/wordpress/wp-content/uploads/2014/08/1-Umur-Pesalah-Kanak-kanak.pdf
<1% - http://journalarticle.ukm.my/9853/1/Artkl_5_Kecuaian_dan_Pengabaian_Kanak-kanak_oleh_Ibu_Bapa_Kedudukannya_di_bawah_Akta_Kanak-kanak_2001_dan_Prinsip_Syariah.pdf
<1% - https://www.researchgate.net/publication/326742123_DILEMA_PENGUATKUASAAN_SEKSYEN_33_AKTA_KANAK_KANAK_2001_SATU_TINJAUAN
<1% - https://my.usembassy.gov/ms/irf2017_my-053018-ms/
<1% - https://www.researchgate.net/publication/337704817_CIRI-CIRI_TINGKAH_LAKU_IBU_BA

PA_PELAJAR_YANG_TERLIBAT_DENGAN_KERUNTUHAN_AKHLAK_KAJIAN_DI_SEKOLAH_MENENGAH_KEBANGSAAN_MALIM_MELAKA
<1% - https://rosnae.blogspot.com/2011/08/kanak2-yg-hilang-di-malaysia.html
<1% - https://jaserve.blogspot.com/2012/03/ge2123-teknologi-dan-inovasi-dalam.html
<1% - https://dululainsekaranglain.com/undang-undang/undang-undang-jenayah-di-malaysia
<1% - https://rukunnegarablog.blogspot.com/2015/09/
<1% - http://ojs.upsi.edu.my/index.php/EJOSS/article/view/89/71
<1% - https://mazitakaunselor.blogspot.com/2011/01/teori-struktural-salvador-minuchin.html
<1% - https://id.123dok.com/document/y4xj4j0z-bab-i-pendahuluan-a-latar-belakang-peran-notaris-dalam-perubahan-anggaran-dasar-koperasi-koperasi-serba-usaha-menjadi-koperasi-simpan-pinjam-unissula-repository-1.html
<1% - https://koleksiberitapartipas.blogspot.com/2016/06/pakatan-rakyat-pakatan-harapan-dan.html
<1% - https://www.slideshare.net/elizabethbeth144/mobiliti-sosial-melalui-pendidikan
<1% - https://pkgkalumpang2.files.wordpress.com/2010/03/pipp.pdf
<1% - https://www.spp.gov.my/images/pdf/KoleksiTeksUcapan/Teks_Ucapan_Perasmian_YBM_Sempena_Program_Bual_Bicara_SPP_di_Sibu_Sarawak_28229.pdf
<1% - http://eprints.utm.my/id/eprint/11905/1/Tekanan_Dalam_Kalangan_Peserta_Program_Khas_Pensiswazahan_Guru_Besar_Di_Universiti_Teknologi_Malaysia_Dan_Impaknya_Terhadap_Prestasi_Mengurus_Sekolah_Dan_Tahap_Kesihatan.pdf
<1% - http://www.ukm.my/personalia/wp-content/uploads/2017/07/Artikel-5_Nor-Mohamad-Zulhairi-Ismail_FPend.pdf
<1% - https://adzidane.blogspot.com/2012/08/sistem-pendidikan-malaysia-dan.html
<1% - https://pt.scribd.com/document/185584001/Perkembangan-Pendidikan-Di-Malaysia-Falsafah-Dan-Dasar
<1% - https://www.slideshare.net/AzuraAqura/nota-kpf-3012-pjj
<1% - http://eprints.utm.my/id/eprint/10410/
<1% - https://abihulwa.blogspot.com/2013/
<1% - http://eprints.uthm.edu.my/4172/1/FARAHIYAH_MURNI_HARUN.pdf
<1% - https://id.scribd.com/doc/18265892/Disiplin-Peraturan-Dan-Perundangan-Dalam-Bidang-Pendidikan

<1% - https://www.yumpu.com/xx/document/view/54915389/buku-peraturan-sekolah
<1% - https://ppdaspanchor.blogspot.com/2010/08/amalan-merokok-di-kalangan-pelajar.html
<1% - https://diabuatdah.blogspot.com/2011_08_03_archive.html
<1% - https://www.scribd.com/presentation/121124237/PENDIDIKAN-AWAL-KANAK-KANAK
<1% - https://september74.blogspot.com/2015/06/hak-jagaan-kanak-kanak-konflik.html
<1% - http://rmc.kuis.edu.my/irmic/wp-content/uploads/2017/05/elemen-pembangunan-202-217.pdf
<1% - https://ahnizah-ipgkp.blogspot.com/2014/06/penderaan-kanak-kanak.html
<1% - https://koleksiberitapartipas.blogspot.com/2016/12/ngo-ngo-pro-islam-mapimabimdan-lain.html
<1% - http://www.myjurnal.my/filebank/published_article/22936/134_157.PDF
<1% - https://panglimakuyukuyu.blogspot.com/2011_07_22_archive.html
<1% - https://forum-rencana-pmrsibu.blogspot.com/2008/01/
<1% - https://www.govserv.org/MY/Shah-Alam/1623309737692736/Jabatan-Kebajikan-Masyarakat-Negeri-Selangor
<1% - https://arifomar.blogspot.com/2010/05/
<1% - https://www.slideshare.net/mamachop/modal-insan
<1% - https://ukmsarjana.ukm.my/main/penerbitanterkini/SzAwNjg0NQ==
<1% - https://tips-skema-upsr-pmr-spm.blogspot.com/p/karangan-contoh-pmrspm.html
<1% - https://tamilselvi-subramaniam.blogspot.com/2011/12/etika-keguruan-dan-peraturan-pendidikan.html
<1% - https://ms.m.wikipedia.org/wiki/Sekolah_Menengah_Kebangsaan_Tok_Janggut
<1% - https://br2608.wordpress.com/2010/05/
<1% - http://mohdsaidi.weebly.com/etika-dan-profesion-perguruan.html
<1% - https://tamilselvi-subramaniam.blogspot.com/2011/12/etika-keguruan-dan-peraturan-pendidikan.html#!
1% - https://www.slideshare.net/unaz78/fullassignment-edu
<1% - https://www.slideshare.net/yuyuemelissa/pengetua-ind
<1% - https://www.slideshare.net/hazrinimam/akta-pendidikan-1996-7802492
<1% - https://cikguani.blogspot.com/2009/03/akta-pendidikan-1996-akta-550.html
<1% - http://www.polisas.edu.my/portal/images/stories/Mqa/Akta550.pdf

<1% - https://www.scribd.com/presentation/256896558/guru-dan-cabaran-semasa-guru-dan-perundangan-ppt
<1% - https://anacheqna.blogspot.com/2015/02/tajuk-2-guru-dan-perundangan.html
<1% - https://pltang-edu3093.blogspot.com/2015/03/bab2-tentang-akta-pendidikan-1996.html
<1% - https://belognilam.blogspot.com/2011/03/
<1% - http://longpages.com/jiqcam/kanun-jenayah-syariah.html
<1% - https://pengajianamk1.blogspot.com/2010/
<1% - https://medwelljournals.com/abstract/?doi=sscience.2014.129.134
<1% - https://seksidewasa.blogspot.com/2009/01/penderaan-seks.html
<1% - https://koleksiberitapartipas.blogspot.com/2014/07/kerajaan-najib.html
<1% - https://core.ac.uk/download/pdf/11782540.pdf
<1% - https://nukilanhangnadim.blogspot.com/2011_01_16_archive.html
<1% - http://www.ibnuhasyim.com/2012_12_16_archive.html
<1% - https://issuu.com/pacisasak/docs/pelita_brunei_-_sabtu_30_jan_2016
<1% - https://diabuatdah.blogspot.com/2016/03/
<1% - https://sunizam.blogspot.com/2015/02/guru-dan-isu-kecuaian-guru-dan-undang.html
<1% - https://sunizam.blogspot.com/2015/
<1% - https://mrtime7.blogspot.com/2009/05/disiplin-untuk-murid-yang-babal-dari.html
<1% - http://journal.kuis.edu.my/omje/wp-content/uploads/2017/04/01-11_Vol.1_No.1_2017-1.pdf
<1% - https://www.researchgate.net/publication/319208043_PENDIDIKAN_ALAM_SEKITAR_SEBAGAI_MEDIUM_UTAMA_DALAM_KONTEKS_MENINGKATKAN_KESEDARAN_ALAM_SEKITAR_SATU_KAJIAN_PERSEPSI_DARI_SUDUT_PANDANGAN_PENTADBIR_GURU_IBU_BAPA_DAN_MURID
<1% - https://www.slideshare.net/erictance/persamaan-dan-perbezaan-akta-pelajaran-1961-dengan-akta-pendidikan-1996
<1% - https://belognilam.blogspot.com/2011/03/persamaan-dan-perbezaan-akta-pelajaran.html
<1% - http://yik.itgo.com/text/AktaPendidikan.html
<1% - https://jurnalumran.utm.my/index.php/umran/article/download/21/pdf_17
<1% - https://bmngaifen.blogspot.com/2011/10/karangan-kes-juvenil.html#!

<1% - https://kumpulan7kkd2063.blogspot.com/2014/04/definisi-pembangunan-sahsiah.html
<1% - https://www.researchgate.net/publication/275479359_Senario_Pendidikan_Moral_Masyarakat_Melayu_Zaman_Teknologi_Komunikasi_Maklumat_ICT_Trend_Hala_Tuju_Dan_Model_Pendidikan_Moral_Keluarga_Islam
<1% - https://fierdaushakim2001.blogspot.com/
<1% - https://www.scribd.com/presentation/344278825/Bab-8-Sektor-Awam
<1% - http://www.poliku.edu.my/wp-content/uploads/2020/02/GP-Pengurusan-Inovasi-dan-Harta-Intelek.pdf
<1% - https://archive.org/stream/BeritaKampusUSM/Berita%20Kampus%20Jilid%2044%20Bilangan%2008_djvu.txt
<1% - https://www.scribd.com/document/416105145/Bahasa-Melayu-Tingkatan-2-pdf
<1% - http://www.astroawani.com/berita-malaysia/kementerian-pendidikan-lindungi-guru-jika-disaman-ibu-bapa-mahdzir-124760
<1% - http://eprints.utm.my/id/eprint/cgi/exportview?format=XML&view=subjects&values=BP
<1% - http://www.readbag.com/pmo-my-gtp-documents-pelan-hala-tuju-gtp-pelan-hala-tuju-gtp-bab04
<1% - https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1631135
<1% - http://www.ukm.my/citra/wp-content/uploads/2019/09/Buku%20Panduan%20Prasiswazah%202018-2019.pdf
<1% - https://www.researchgate.net/publication/330533306_024_PENGECUALIAN_KEPADA_HAK_MILIK_TIDAK_BOLEH_DISANGKAL_DALAM_UNDANG-UNDANG_TANAH_DI_MALAYSIA